

1

SAMENKOMST VAN STORMEN

*De beklagenwaardigste onder de mensen is hij
die zijn dromen omzet in zilver en goud.*

– Kahlil Gibran

Sommige jaren gedraagt de winter in Portland, Oregon, zich als een dwingeland die te pas en te onpas ijzel uitspuugt en sneeuw braakt, de lente met geweld van haar dagen berooft en aanspraak maakt op een eeuwenoud recht om koning der seizoenen te blijven, dat echter nooit wordt gehonoreerd. Dit jaar ging het anders. De winter trok zich terug als een geslagene; met gebogen hoofd, gekleed in vuilwitte en bruine lompen droop hij af, zonder ook maar over een terugkeer te beginnen. Achteraf wist je niet eens meer of hij er nu wel of niet was geweest.

Voor Anthony Spencer was het om het even. De winter was een lastpost, en de lente was niet veel beter. Als het in zijn macht lag, zou hij beide van de kalender schrappen, samen met het natte en regenachtige deel van de herfst. Een jaar van vijf maanden zou hem een stuk beter bevallen dan deze langdurige perioden van onzekerheid. Bij elke overgang naar de lente vroeg hij zich af waarom hij nog in het noordwesten bleef wonen, en

het jaar daarop stond hij weer voor hetzelfde dilemma. Ergens had dat ook wel iets geruststellends. Het idee om daadwerkelijk iets te veranderen was afschrikwekkend. Hoe meer hij vastgeroest raakte in zijn gewoonten en zekerheden, des te minder was hij geneigd te geloven dat iets anders de moeite waard of zelfs mogelijk kon zijn. Een bekende gang van zaken, hoe moeizaam ook bij tijd en wijle, had tenminste een zekere voorspelbaarheid.

Hij leunde achterover in zijn stoel en keek op van het bureau, dat bezaaid lag met paperassen, naar zijn computerscherm. Met een enkele druk op de knop kon hij de beelden bekijken van de beveiligingscamera's in de panden die hij bezat: het appartement in het gebouw naast dat waarin hij zich nu bevond, zijn hoofdkantoor, strategisch gelegen halverwege een middelmatig hoge wolkenkrabber in het zakencentrum van Portland, zijn vakantiehuis aan de kust, en het grote huis in West Hills. Ongedurig tikte hij met zijn rechter wijsvinger op zijn knie, terwijl hij naar de beelden keek. Overal was het stil, alsof de wereld haar adem inhield. Er zijn vele manieren om eenzaam te zijn.

In tegenstelling tot wat de mensen met wie Tony zakelijk of bij sociale gelegenheden omging dachten, was hij geen opgewekt man. Hij was doelgericht, en altijd van plan ergens een slaatje uit te slaan. Daarvoor was vaak een amicale houding, een brede glimlach, oogcontact en een stevige handdruk vereist – niet uit welgemeende aandacht, maar omdat in principe iedereen informatie kon bezitten waar hij zijn voordeel mee kon doen. Door veel vragen te stellen wekte hij de schijn oprecht geïnteresseerd te zijn, en toch wist hij de ander altijd achter te laten met een onbestemde leegte. Hij stond bekend om zijn filantropische gestes; voor hem echter had liefdadigheid enkel waarde als die hem ergens een stap dichterbij bracht. Aandacht maakte het zo veel gemakkelijker de ander te manipuleren. Na een paar aarzelende pogingen had hij geconclu-

deerd dat vriendschap, in welke vorm ook, een slechte investering was. Wat leverde het in feite nou op? Daadwerkelijk om anderen geven was alleen maar lastig, een luxe waar hij tijd noch energie voor overhad.

In plaats daarvan streefde hij naar succes op het gebied van vastgoedbeheer en projectontwikkeling; hij bezat diverse ondernemingen en een groeiende portfolio. Hier werd hij gerespecteerd en gevreesd als een scherp onderhandelaar en een meester in het sluiten van deals. In Tony's optiek was blijdschap slechts een dwaas, tijdelijk gevoel, een vluchtige damp vergeleken bij de geur van een mogelijke deal en de verslavende smaak van de triomf. Net als Scrooge lang geleden, schepte hij er een groot genoeg in de mensen om hem heen hun laatste zweempje waardigheid af te nemen – met name werknemers die zich voor hem uitsloofden uit angst in plaats van respect. Zo iemand is toch zeker noch liefde, noch mededogen waard.

Wanneer hij glimlachte, zou Tony bijna voor knap aangezien kunnen worden. Zijn genen hadden hem bedeed met een postuur van ruim een meter tachtig en een mooie bos haar, dat zelfs nu hij halverwege de veertig was nog geen aanstalten maakte om uit te vallen, hoewel het bij zijn slapen wel een gedistingeerd grijs begon te vertonen. Hij behoorde duidelijk tot het Angelsaksische ras, maar zijn gelaatstrekken werden verzacht door iets donkerders en eleganters, wat zich met name liet zien op die zeldzame momenten dat hij uit zijn gebruikelijke zakelijke rol viel en eens lachte om iets leuks.

Naar vrijwel elke maatstaf was hij rijk, geslaagd, een begerenswaardige vrijgezel. Hij mocht graag vrouwen versieren, en zorgde dus voor voldoende lichaamsbeweging om de concurrentie aan te kunnen; hij vertoonde slechts een klein buikje, dat wanneer nodig kon worden ingetrokken. En de vrouwen kwamen en gingen, al snel uit de droom geholpen, een ervaring rijker maar een illusie armer.

Hij was twee keer getrouwd geweest, met dezelfde vrouw – Loree. Uit het eerste huwelijk, toen ze allebei begin twintig waren geweest, waren een zoon en een dochter voortgekomen. Die laatste was nu een boze jonge vrouw, die aan de andere kant van het land in de buurt van haar moeder woonde. Hun zoon – dat was een ander verhaal. Het huwelijk was geëindigd in een scheiding vanwege onoverbrugbare tegenstellingen, een klassiek voorbeeld van een vrouw die het niet meer uithield bij een man die haar met opzet zelden of nooit aandacht schonk. In slechts een paar korte jaren had Tony Lorees gevoel van eigenwaarde vermorzeld tot nauwelijks nog herkenbare stukken en brokken.

Het probleem was echter dat ze de eer aan zichzelf hield, en dat telde natuurlijk niet als een echte overwinning. Dus deed Tony de daaropvolgende twee jaar alle moeite om haar terug te winnen. Vervolgens organiseerde hij een fantastisch tweede huwelijksfeest, en twee weken later liet hij voor de tweede maal de echtscheidingspapieren bij haar bezorgen. Het gerucht wilde dat deze al waren opgesteld nog voordat de handtekeningen onder de tweede huwelijksakte waren gezet. Ditmaal echter viel ze hem aan met de razende woede van een afgewezen vrouw, en kon hij haar financieel, juridisch en psychologisch verpletteren. Ditmaal kon hij het zeker als triomf op zijn conto schrijven. Het was een meedogenloos spelletje geweest, maar alleen voor hem.

De tol die hij ervoor betaald had, was dat hij door dit alles zijn dochter was kwijtgeraakt – een feit dat telkens als een schim oprees wanneer hij iets te veel ophad. Dat spook kon echter gemakkelijk uitgebannen worden door de drukte van werken en winnen. Hun zoon was een van de voornaamste redenen waarom hij naar de whisky greep; een zonder recept verkrijgbaar medicijn, dat de scherpe kanten van herinneringen en spijt vijlde en de migraineaanvallen die hem zo af en toe gezelschap hielden temperde.

Als vrijheid een proces is dat stukje bij beetje vorm krijgt, dan geldt dat net zo goed voor de opkomst van het kwaad. Door de waarheid hier en daar te verdraaien of af en toe iets goed te praten, ontstaat van lieverlee een bouwwerk dat niemand ooit had kunnen voorzien – een wijsheid die opgaat voor iedere Hitler en Stalin en Jan-met-de-pet. De ziel kan nog zo schitterend behuisd zijn – elk verraad, elke leugen die in de muren of fundering wordt ingebouwd, kan het gebouw op zijn grondvesten doen schudden.

Ieder mens, zelfs Anthony Spencer, is een ondoorgrondelijk mysterie. Hij was geboren in een uitbarsting van leven, een uitdijend innerlijk universum dat zijn eigen innerlijke zonnestelsels en melkwegstelsels met ongekende symmetrie en elegantie deed samensmelten. Zelfs de chaos speelde zijn rol hierin, en als bijproduct ontstond er orde. Brokken materie voegden zich bij de dans van elkaar beconcurrerende zwaartekrachten; elk bracht zijn eigen omwenteling in, verschoof daardoor de balans tussen de deelnemers aan de kosmische wals, dreef hen uiteen in een voortdurend geven en nemen van ruimte en tijd en muziek. Gaandeweg drongen verdriet en verlies met vernietigende kracht deze hemeldiepte binnen, waardoor haar intens broze structuur uiteenviel en ze begon te imploderen. Het verval uitte zich aan de oppervlakte in golven van zelfbeschermende angst, egoïstische ambitie en het verharderen van alles wat eens zacht en mild was. Wat eens een levend wezen was geweest, een hart van vlees en bloed, veranderde in steen; onder de schil, het omhulsel van het lichaam bevond zich nu een kleine, hard geworden kei. Ooit was het wezen een uiting geweest van een innerlijk wonder en innerlijke pracht. Nu moest het zijn weg vinden zonder enige steun, een leeg omhulsel op zoek naar een hart, een stervende ster, allesverterend in zijn eigen leegte.

Verdriet, verlies en ten slotte verlatenheid zijn elk apart een

harde leermeester, laat staan wanneer ze hun krachten bundelen. Deze drie hadden Tony's bestaan bewepend, hem geleerd om messen te verpakken in woorden en muren op te trekken rond zijn hart, en hem gevangen gehouden in een schijn van veiligheid, terwijl hij in werkelijkheid moederziel alleen was. In Tony's leven weerklonk nog maar zelden echte muziek, nauwelijks hoorbare flarden creativiteit. Zelfs de benaming 'muzak' was nog te veel eer voor de soundtrack van zijn bestaan – voorspelbaar muzikaal behang bij zijn voorspelbare verkooppraatjes.

Wie hem op straat herkenden, begroetten hem met een hoofdknikje; wanneer hij hen voorbij was, spuugden de slimmeriken onder hen minachtend op de stoep. Vele anderen lieten zich echter in de luren leggen; kruiperige hielenlikkers wachtten op zijn instructies, hunkerend naar zelfs maar een greintje goedkeuring of wat zij aanzagen voor genegenheid. In het kielzog van vermeend succes varen altijd andere mensen die worden voortgedreven door de behoefte hun eigen waarde, identiteit en agenda veilig te stellen. Je ziet wat je wilt zien, ook al houden je ogen je voor de gek.

In West Hills, een van de duurste buurten van Portland, bezat Tony een flinke lap grond met een groot huis, waarvan hij slechts een klein deel liet verwarmen, tenzij hij er baat bij had om een feestje te geven. Hoewel hij zelden de moeite nam om er te verblijven, hield hij het huis aan als trofee na de overwinning op zijn vrouw. Loree had het bij hun eerste echtscheiding toegewezen gekregen, maar had het te koop gezet om de oplopende advocatenrekeningen voor de tweede te kunnen betalen. Via een tussenpersoon had hij het ver beneden de waarde van haar overgenomen, en vervolgens op de dag dat de koop rond was een verrassingsfeestje voor haar georganiseerd in de vorm van een huisuitzetting compleet met politie en toebehoren.

Hij leunde weer voorover, zette de computer uit en pakte zijn

glas whisky. Toen draaide hij zijn stoel om en staaarde naar een lijstje namen dat hij op een *whiteboard* had geschreven. Hij stond op, veegde vier namen uit en voegde er eentje toe, en liet zich toen weer onderuitzakken in zijn stoel; zijn vingers roffelden hun nerveuze ritme op het bureau. Vandaag was hij in een nog slechter humeur dan anders. Vanwege zakelijke verplichtingen had hij in Boston een conferentie moeten bijwonen die hem niet interesseerde, en vervolgens was hij een dag eerder dan gepland teruggekeerd vanwege een kleine crisis op personeelsgebied. Enerzijds irriteerde het hem dat hij zich moest bemoeien met een kwestie die zijn ondergeschikten in het bedrijf gemakkelijk zelf hadden kunnen oplossen; anderzijds was hij blij met elk excuus om onder de bijna onverdraaglijke seminars uit te komen, en terug te keren naar de bijna onverdraaglijke dagelijkse routine waar hij meer controle over had.

Er was echter iets veranderd. Wat begonnen was als het kleinst mogelijke zweempje onbehaaglijkheid, had steeds duidelijker stem gekregen in zijn bewustzijn. Sinds enkele weken had hij het hardnekkige gevoel dat hij werd gevolgd. In eerste instantie had hij het van zich afgezet, en het afgedaan als een gevolg van te veel stress, een hersenspinsel van een overwerkte geest. Maar toen het eenmaal in zijn hoofd zat, was het idee op vruchtbare grond gevallen; en wat begonnen was als een zaadje dat hij gemakkelijk had kunnen wegspoelen door er eens goed over na te denken, schoot wortel. Al snel uitte het zich in nerveuze, overdreven waakzaamheid, waardoor zijn voortdurend alerte geest nog uitgeputter raakte.

Hij merkte steeds meer bijzonderheden op in gebeurtenissen die ieder voor zich onbeduidend leken, maar bij elkaar opgeteld de alarmbellen bij hem deden rinkelen. De zwarte SUV die hem soms volgde op weg naar het hoofdkantoor; de pompbediende die minutenlang vergat hem zijn creditcard terug te geven; het beveiligingsbedrijf dat hem drie keer een stroom-

storing meldde die alleen zijn huis leek te treffen en de burenen niet in het donker zette, waarbij elke stroomuitval precies tweeëntwintig minuten duurde en drie dagen achter elkaar op exact hetzelfde tijdstip plaatsvond. Tony begon meer aandacht te schenken aan triviale tegenstrijdigheden, en zelfs aan de manier waarop anderen hem aankeken – de barista van Stumptown Coffee, de beveiligiger bij de ingang op de begane grond, en zelfs het personeel achter de bureaus op kantoor. Hij zag hoe ze wegkeken wanneer hij zich naar hen omdraaide, hoe ze hun ogen afwendden en vlug met hun lichaamstaal te kennen gaven dat ze druk bezig waren met andere dingen.

De manier waarop deze mensen los van elkaar reageerden, vertoonde een verontrustende overeenkomst, alsof ze een heimelijke verstandhouding hadden. Zij kenden een geheim, waarvan hij geen deelgenoot was. Hoe meer hij erop lette, des te meer het hem opviel, en des te meer hij er dus op lette. Hij was altijd al enigszins paranoïde geweest, maar nu escaleerde het tot het punt dat hij voortdurend een samenzwering vermoedde en zich alleen nog maar schichtig door het leven kon bewegen.

Het privékantoor waarin Tony zich op dit moment bevond, bevatte ook een slaapkamer, keuken en badkamer; het was zo geheim dat zelfs zijn eigen advocaat niet wist waar het was. Deze stek, in een zijstraat van Macadam Avenue bij de rivier, was zijn toevluchtsoord wanneer hij even een paar uur wilde verdwijnen of een nachtje wilde onderduiken.

Het pand waarin deze geheime schuilplaats huisde, was ook zijn eigendom, maar hij had het jaren geleden op naam van een nietszeggende brievenbusfirma gezet. Vervolgens had hij een deel van het souterrain verbouwd en uitgerust met de meest geavanceerde bewakings- en beveiligingssystemen. Afgezien van de oorspronkelijke aannemers, die allemaal van ver waren ingehuurd, had niemand ooit deze vertrekken gezien. Zelfs de

bouwtekeningen brachten hun bestaan niet aan het licht, dankzij steekpenningen tijdens de bouw en gerichte donaties aan de plaatselijke ambtelijke hiërarchie. Wanneer de juiste code werd ingevoerd op het toetsenbord van wat eruitzag als een roestige huiscentrale achter in een ongebruikt conciërgelok, schoof een muur opzij en werden een stalen branddeur en een modern toegangssysteem met camera en cijferslot zichtbaar.

Het appartement had zo goed als niets te maken met de rest van het gebouw; het kende een eigen verbinding met het elektriciteitsnet en internet. Bovendien was de beveiligingssoftware zo geprogrammeerd dat als die merkte dat iemand wilde achterhalen waar het appartement zich bevond, het systeem direct werd afgesloten en vergrendeld, totdat hij het zelf resette door een nieuwe, automatisch gegenereerde code in te voeren. Dit kon slechts op twee plekken worden gedaan: van achter zijn bureau op het kantoor in de stad, of vanuit de geheime schuilplaats zelf. Het was zijn gewoonte zijn mobieltje uit te zetten en de simkaart en batterij eruit te halen voordat hij er binnenging. Er was een vaste telefoon met geheim nummer, dat in geval van nood geactiveerd kon worden.

Binnen was het eenvoudig ingericht; de meubels en wat er aan de muur hing deden bijna spartaans aan. Behalve hijzelf zou niemand ooit dit appartement te zien krijgen, en dus had elk voorwerp in deze vertrekken voor hem een bijzondere waarde. Langs de wanden stonden boeken; de meeste had hij nog nooit opengeslagen, maar ze waren van zijn vader geweest. Andere – vooral klassiekers – had zijn moeder aan zijn broer en hem voorgelezen. De belangrijkste daarvan waren de boeken van C.S. Lewis en George MacDonald, in zijn jeugd zijn lievelingsauteurs. Een vroege druk van Oscar Wildes *Het portret van Dorian Gray* had een prominente plek – alleen voor zijn ogen bestemd. Eén kant van een boekenkast stond volge-

propt met een overvloed aan boeken over bedrijfsvoering, stukgelezen en vol aantekeningen: een arsenaal aan mentoren. Her en der hingen enkele werken van Escher en Doolittle aan de muur, en in een hoek stond een oude grammofoon. Hij bezat nog altijd een verzameling lp's; de krassen waren troostrijke herinneringen aan lang vervlogen tijden.

In dit geheime kantoor bewaarde hij ook de spullen en papieren die van essentieel belang waren: akten en bescheiden, en met name zijn officiële uiterste wilsbeschikking. Deze werd regelmatig herzien en gewijzigd: mensen die zijn pad kruisten werden toegevoegd of geschrapt, al naar gelang zij hem hadden geërgerd of behaagd. Hij stelde zich vaak voor wat de impact van een schenking of het ontbreken daarvan zou zijn op degenen die zich om zijn rijkdom zouden bekommeren wanneer hij zich eenmaal had gevoegd bij de 'dierbare overledenen'.

Zijn persoonlijke advocaat, iemand anders dan zijn juridisch adviseur, had de sleutel van een kluisje in de hoofdvesting van de Wells Fargo-bank in het centrum. Alleen op vertoon van zijn overlijdensakte kon deze worden geopend. In het kluisje lagen zijn instructies: waar het appartement en privékantoor zich bevonden, hoe je er binnenkwam, en waar de codes te vinden waren om de verborgen kluis te openen die in de fundering was ingemetseld. Mocht iemand ooit proberen toegang tot het bankkluisje te verkrijgen zonder een gewaarmerkte overlijdensakte, dan moest de bank Tony daarvan onmiddellijk op de hoogte stellen; en hij had de advocaat gewaarschuwd dat als zoiets ooit zou gebeuren, hun zakelijke relatie zonder verdere vergoeding zou worden beëindigd, en daarmee ook het aanzienlijke voorschot zou vervallen dat keurig op de eerste werkdag van elke maand werd overgemaakt.

Voor de show had Tony een oudere versie van zijn testament in de kluis op het hoofdkantoor liggen. Een paar van zijn compagnons en collega's hadden voor zakelijke doeleinden toegang

tot die kluis, en heimelijk hoopte hij dat ze hun nieuwsgierigheid niet konden bedwingen; hij stelde zich hun aanvankelijke blijdschap voor bij het lezen van de inhoud, gevolgd door de ontzuivering wanneer zijn feitelijke wilsbeschikking zou worden voorgelezen.

Het was algemeen bekend dat Tony eigenaar en uitbater was van het gebouw naast het pand waarin zijn geheime kantoor huisde. Het was een soortgelijk gebouw, met winkels op de begane grond en appartementen daarboven. De twee panden hadden een gezamenlijke ondergrondse parkeergarage, met strategisch geplaatste beveiligingscamera's die de hele garage leken te beslaan, maar in werkelijkheid een smalle strook overlieten. Langs die weg kon hij snel en ongemerkt zijn verborgen schuilplaats bereiken.

Om zijn regelmatige aanwezigheid in dit deel van de stad te verklaren, had hij publiekelijk een driekamerappartement gekocht op de eerste verdieping van het gebouw naast zijn verborgen kantoor. Het appartement was compleet en luxe ingericht, als ultieme dekmantel, en hij bracht hier vaker de nacht door dan in zijn huis in West Hills of in zijn vakantiehuis aan de kust bij Depoe Bay. Tony had zijn loopje door de parkeergarage van het ene appartement naar het andere ooit geklokt, en wist dat hij zich binnen drie minuten veilig kon terugtrekken in zijn speciale toevluchtsoord. Vanuit de beschutting van dit afgesloten en beveiligde toevluchtsoord was hij met de buitenwereld verbonden door continue live camerabeelden – die hij ook kon opnemen – van zijn woningen en kantoor in de stad. De uitgebreide elektronische apparatuur was vooral bedoeld om hem te beschermen, niet zozeer om er voordeel mee te behalen. En nergens had hij camera's in de slaapkamers of badkamers geplaatst, wetende dat andere mensen er af en toe met zijn toestemming gebruik van zouden maken. Hij mocht dan zo zijn grillen hebben, een voyeur was hij niet.

Ieder die zijn auto herkende wanneer hij de garage in reed, zou eenvoudigweg aannemen – en meestal terecht – dat hij de nacht in zijn appartement wilde doorbrengen. Hij was een alledaagse verschijning geworden, en ging op in het achtergrondbehang van de dagelijkse bedrijvigheid; zijn aanwezigheid of afwezigheid deed geen belletjes rinkelen, trok geen aandacht – precies hoe hij het wilde hebben. Desondanks was Tony, in zijn verhoogde staat van paraatheid, nog voorzichtiger dan gewoonlijk. Hij bracht kleine veranderingen aan in zijn dagelijkse routine, net genoeg om een glimp te kunnen opvangen van een mogelijke achtervolger, maar niet genoeg om argwaan te wekken.

Wat hij niet begreep, was waarom iemand hem überhaupt zou willen schaduwen. Wat voor beweegredenen en bedoelingen had zo iemand? Hij had vele schepen achter zich verbrand – eigenlijk de meeste schepen wel – en hij vermoedde dat het antwoord daarin gelegen was. *Het moet wel om geld gaan*, veronderstelde hij. Het ging toch altijd om geld? Was het misschien zijn ex-vrouw? Waren zijn compagnons wellicht een coup aan het voorbereiden om zijn deel van het bedrijf in handen te krijgen, of was het een concurrent? Urenlang, dagenlang bestudeerde Tony de financiële gegevens van elke transactie in heden en verleden, elke fusie en overname, op zoek naar iets wat er niet hoorde te zijn, maar vond niets. Vervolgens verdiepte hij zich in de operationele processen van de diverse holdings, opnieuw zoekend naar... wat eigenlijk? Iets ongewoons, een of andere aanwijzing voor wat er gaande was? Hij stuitte op enkele onregelmatigheden, maar toen hij die subtiel ter sprake bracht bij zijn compagnons werden ze ofwel onmiddellijk opgelost, ofwel bleken ze verklaarbaar in overeenstemming met de standaardprocedures voor bedrijfsvoering die hijzelf had ingesteld.

Zelfs nu de economie in een crisis verkeerde, gingen de zaken goed. Hij was het geweest die zijn compagnons ervan had overtuigd een stevige basis aan liquide middelen te hand-

haven; daardoor konden ze nu voorzichtig vastgoed opkopen en hun filialen uitbreiden, terwijl hun balans positief bleef en ze niet hun hand hoefden ophouden bij banken die toch op hun geld bleven zitten. Op dit moment was hij de held van het kantoor, maar dat feit gaf hem weinig rust. Respijt duurde nooit lang, en met elk succes kwam de lat alleen maar hoger te liggen. Het was een afmattende manier van leven, maar andere opties wees hij van de hand als onverantwoord en lui.

Hij bracht steeds minder tijd door op het hoofdkantoor. Niet dat er überhaupt iemand naar uitkeek om in zijn buurt te zijn. Zijn verhevigde paranoia maakte hem nog prikkelbaarder dan gewoonlijk, en bij de kleinste afwijking van het normale barstte hij uit zijn vel. Zelfs zijn compagnons zagen hem liever gaan dan komen, en wanneer het licht in zijn kantoor uit bleef, slaakte men een collectieve zucht van verlichting en werd er feitelijk harder en met meer creatieve concentratie gewerkt. Daaruit blijkt wel de ondermijnende kracht van micromanagement – een strategie waarvan Tony zich over het algemeen graag bediende.

Het was echter in deze ruimte, deze tijdelijke adempauze dat zijn angsten waren opgekomen, zijn gevoel het doelwit te zijn, het middelpunt van de ongewenste en onwelkome aandacht van iemand of iets. Tot overmaat van ramp was zijn hoofdpijn in alle hevigheid teruggekomen. Zijn migraineaanvallen begonnen meestal heel abrupt met verlies van zijn zicht, direct daarna gevolgd door spraakproblemen. Het waren allemaal voortekenen van wat volgen zou: een onzichtbare pin die ergens achter zijn rechteroog in zijn schedel geslagen werd. Licht en geluid werden hem te veel. Hij kon nog net zijn secretaresse inlichten voordat hij wegkroop in het donkerste hoekje van zijn appartement. Gewapend met pijnstillers en witte ruis sliep hij tot het alleen nog maar pijn deed wanneer hij lachte of het hoofd schudde. Tony overtuigde zichzelf ervan dat whisky hem

er snel weer bovenop hielp, maar in feite greep hij elk excuus aan om zich nog eens in te schenken.

Waarom juist nu? Na maandenlang geen enkele migraineaanval te hebben gehad, kreeg hij ze nu bijna wekelijks. Hij begon te letten op wat hij at en dronk, uit angst dat wellicht iemand probeerde er vergif in te doen. In toenemende mate was hij hondsmoe, en zelfs wanneer hij slaapmiddelen gebruikte voelde hij zich uitgeput. Ten slotte maakte hij een afspraak bij de dokter voor een lichamelijk onderzoek, maar moest afbellen toen hij bij een onverwachte vergadering moest zijn om problemen op te lossen met betrekking tot een belangrijke aankoop die dreigde te ontsporen. Hij maakte een nieuwe afspraak voor twee weken later.

Wanneer de dagelijkse routine op losse schroeven komt te staan, gaat een mens nadenken over het leven als geheel, over wie ertoe doet en waarom. Door de bank genomen was Tony niet ontevreden over zijn leven. Hij was welvarend, bovengemiddeld zelfs – wat geen slecht resultaat was voor een pleegkind dat door de maatschappij in de steek gelaten was, en dat daar niet over was blijven piepen. Hij had fouten gemaakt en andere mensen gekwetst, maar wie had dat niet? Hij was alleen, maar vond dat over het algemeen wel prima. Hij bezat een huis in West Hills, een strandhuis bij Depoe Bay, zijn appartement in de buurt van de Willamette-rivier, een sterke aandelenportefeuille, en de vrijheid om zo ongeveer alles te doen wat hij maar wilde. Hij had elk doel dat hij zichzelf gesteld had – althans elk realistisch doel – bereikt, en nu hij in de veertig was, leefde hij enkel nog met een dreigend besef van leegheid en langzaam doorsijpelende spijtgevoelens. Deze stopte hij altijd vlug diep weg, in die onzichtbare ondergrondse kluis die een mens creëert om zichzelf te beschermen tegen zichzelf. Toegegeven, hij was alleen, maar over het algemeen...

Toen zijn vlucht uit Boston in Portland was geland, was Tony

rechtstreeks naar zijn hoofdkantoor gereden en een bijzonder explosieve discussie met twee van zijn compagnons aangegaan. Op dat moment was het idee bij hem opgekomen om een lijst te maken van iedereen die hij vertrouwde. Niet de mensen van wie hij alleen zou zeggen dat hij hen vertrouwde, maar degenen die hij werkelijk vertrouwde. Degenen aan wie hij zijn geheimen kon toevertrouwen, met wie hij zijn dromen deelde en bij wie hij zich kwetsbaar durfde opstellen. Met dat doel had hij zich in zijn geheime kantoor opgesloten, had een whiteboard en een fles whisky tevoorschijn gehaald, en was begonnen namen op te schrijven en uit te wissen. Lang werd de lijst in geen geval. In eerste instantie stonden er zakenpartners op, enkele anderen die voor hem werkten, een of twee mensen die hij buiten het werk om had ontmoet, en een paar mensen die hij kende van besloten clubs of van reizen. Maar na een uur peinzen had hij zelfs die korte lijst gereduceerd tot zes mensen. Hij leunde achterover en schudde het hoofd. Het was een nutteloze oefening gebleken. De enige mensen die hij vertrouwde waren allemaal dood, hoewel daarover voor de laatste naam op de lijst nog discussie bestond.

Zijn vader en in het bijzonder zijn moeder voerden de lijst van zes aan. Verstandelijk wist hij dat zijn herinnering aan hen door tijd en trauma grotendeels was geïdealiseerd, dat het schrijnende gemis hun negatieve kanten geheel had uitgewist. Hij koesterde de vergeelde foto, de laatste die van hen gemaakt was voordat een feestende tiener de macht over het stuur was verloren en al het goede aan gruzelementen had geslagen. Hij maakte de kluis open en haalde de foto tevoorschijn. De foto was ter bescherming gelamineerd; desondanks probeerde hij er de kreukels uit te strijken, alsof hij door de foto te strelen hun op de een of andere manier kon laten weten dat hij aan hen dacht. Zijn vader had een onbekende overgehaald om een foto van hen te maken voor de niet meer bestaande ijszaak van Far-

rell. Hij was een slungelig kereltje van elf geweest; zijn kleine broertje, Jacob van zeven, stond voor hem. Ze hadden ergens om gelachen, zijn moeder met het hoofd in de nek; de vrolijkheid van het moment was overduidelijk af te lezen aan haar mooie gelaatstrekken. Zijn vader grinnikte droog – uitbundiger lachen kon hij niet. Maar het was genoeg, zijn vaders glimlach. Die stond hem nog helder voor de geest. Zijn vader was ingenieur geweest, niet iemand die gauw zijn emoties toonde; toch liet hij zich op onverwachte momenten een glimlach ontlokken, die juist om die reden des te kostbaarder werd. Tony had geprobeerd zich te herinneren waar ze allemaal om gelachen hadden. Urenlang had hij met die vraag op zijn lippen naar de foto gestaard, als om de foto het geheim te ontfutselen; maar hoe hij het ook probeerde, het antwoord bleef net buiten zijn bereik – een tantaluskwelling.

De volgende persoon op zijn lijst was Moeder Teresa, op de voet gevolgd door Mahatma Gandhi en Martin Luther King Jr. Allemaal grootse mensen, allemaal op een voetstuk geplaatst, stuk voor stuk heel menselijk, kwetsbaar, geweldig, en dood. Tony pakte een schrijfblokje, schreef de lijst over, scheurde het blaadje af en speelde ermee met zijn rechter wijsvinger en duim. Waarom had hij van deze mensen de naam opgeschreven? Deze definitieve lijst had hij bijna zonder erbij na te denken opgesteld. Misschien was het een waarheidsgetrouwe weergave van iets wat uit een bron heel diep in zijn binnenste kwam, wellicht was het zelfs de werkelijkheid, misschien zelfs een *verlangen*. Hij had een hekel aan dat woord, maar hield er op een bepaalde manier ook van. Op het eerste gehoor klonk het zwak, maar het wist wel stand te houden – langer zelfs dan vrijwel alles wat in zijn leven was gekomen en gegaan. Deze drie idolen, samen met de laatste naam op zijn lijst, vertegenwoordigden iets wat groter was dan hijzelf, een echo van een lied dat hij nooit gezongen had maar dat hem nog steeds aantrok, een mo-

gelijkheid, iemand die hij had kunnen zijn, een uitnodiging, een ergens bij horen, een mild *verlangen*.

De laatste naam was de moeilijkste, en tegelijkertijd de gemakkelijkste: Jezus. Jezus, Betlehems geschenk aan de wereld, de houtbewerker die naar verluidt God in menselijke gedaante was, die als je de godsdienstige geruchten moest geloven helemaal niet dood was. Tony wist wel waarom Jezus op zijn lijstje stond. Die naam verbond hem met de sterkste herinneringen die hij aan zijn moeder had. Zij had van deze timmerman gehouden, en van alles wat met hem te maken had. Natuurlijk had zijn vader ook van Jezus gehouden, maar niet zoals zijn moeder. Het laatste geschenk dat ze hem ooit had gegeven lag in zijn kluis in de fundering van het pand dat zijn geheime vertrekken huisvestte, en was verreweg het kostbaarste wat hij bezat.

Nog geen twee dagen voordat zijn ouders zo bruut uit zijn leven waren weggerukt, was ze om onverklaarbare redenen naar zijn kamer gekomen. De herinnering stond in zijn ziel gegrift. Hij was elf jaar geweest, bezig met zijn huiswerk; en opeens had ze daar gestaan, geleund tegen de deur – een tengerere vrouw in een gebloemd schort, met een streepje meel op één wang waar ze het haar uit haar gezicht had geveegd dat was ontsnapt aan de speld waarmee ze haar lokken altijd opstak wanneer ze in de keuken aan het werk ging. Vanwege dat meel op haar wang had hij geweten dat ze had gehuild: de tranen hadden een onregelmatig spoor op haar gezicht achtergelaten.

‘Wat is er, mam? Ben je ziek?’ had hij gevraagd, overeind komend van achter zijn boeken.

‘O,’ had ze geantwoord, terwijl ze haar gezicht afveegde met de rug van haar gesloten handen, ‘er is niets. Je kent me toch – soms mijmer ik over van alles en nog wat, dingen waar ik dankbaar voor ben, zoals jij en je broer, en dan word ik gewoon helemaal emotioneel.’ Ze zweeg even. ‘Ik weet niet waarom, lieve schat, maar het schoot ineens door me heen dat je al zo groot

wordt, een tiener al, en over een paar jaar mag je autorijden en ga je studeren en dan ga je trouwen... En toen ik dat allemaal bedacht, weet je wat ik toen voelde?' Weer liet ze een korte stilte vallen. 'Blijdschap. Ik had het gevoel dat mijn hart uit mijn borst zou springen. Tony, ik ben God zo dankbaar voor jou. Dus ben ik een bramenkrumeltaart gaan bakken, want daar ben je zo dol op, en koffiebroodjes. Maar toen ik daar uit het raam stond te kijken naar alles wat God ons gegeven heeft, en vooral toen ik aan jou en Jake dacht, had ik opeens de behoefte je iets te geven – iets wat me heel dierbaar is.'

Pas op dat moment had Tony gemerkt dat haar vuist gebald was; ze hield iets vast. Wat het ook was, het paste in de kleine hand van deze vrouw die hij in lengte nu al de baas was. Ze had haar hand uitgestoken en langzaam opengevouwen. Opgerold op haar handpalm had een met bloem gezalfd kettinkje gelegen, met een klein gouden kruisje eraan.

'Alsjeblieft.' Ze had het hem aangeboden. 'Dit is voor jou. Je oma heeft het aan mij gegeven, en haar moeder aan haar. Ik had verwacht dat ik ooit een dochter zou krijgen aan wie ik het kon doorgeven, maar ik geloof niet dat dat er nog van gaat komen, en ik weet niet waarom, maar toen ik zo aan jou stond te denken en voor je bad, kreeg ik het gevoel dat ik het je vandaag moest geven.'

Niet wetend wat hij anders moest doen had Tony zijn hand uitgestoken, zodat zijn moeder het dunne koordje, met het kleine tere gouden kruis, erop kon leggen.

'Te zijner tijd moet je dit geven aan de vrouw van wie je houdt, en haar vertellen van wie je het gekregen hebt.' Toen hadden de tranen haar over de wangen gestroomd.

'Maar, mam, dat kun je dan toch zelf doen.'

'Nee, Anthony, ik weet dit heel zeker. Ik begrijp niet precies waarom, maar het is aan jou om het te geven, niet aan mij. Begrijp me niet verkeerd, ik hoop erbij te zijn, maar net zoals mijn moeder het aan mij gaf om door te geven, geef ik het nu aan jou.'

‘Maar hoe weet ik –’

‘Als het zover is, weet je het,’ was ze hem in de rede gevallen. ‘Geloof me!’ Ze had haar armen om hem heen geslagen en hem langdurig omhelsd, zonder zich om haar vieze schort te bekommeren. Hij had zich daar ook niet druk om gemaakt. Hij had niets van dit alles begrepen, maar wel geweten dat het belangrijk was.

‘Laat Jezus nooit los, Anthony. Als je je aan hem vasthoudt, kun je nooit de mist ingaan. En vergeet nooit’ – ze maakte zich van hem los en keek hem in de ogen – ‘dat hij jou altijd blijft vasthouden.’

Twee dagen later was ze er niet meer, verzwolgen door de egoïstische keuze van iemand die nauwelijks ouder was geweest dan hijzelf. De ketting lag nog altijd in zijn kluis. Hij had hem nooit weggegeven. Had zij geweten wat er ging gebeuren? Hij had zich vaak afgevraagd of ze een voorgevoel had gehad, een waarschuwing of teken van God dat ze hem een aandenken moest geven. Haar dood had zijn leven verwoest; het was met een noodgang de weg af gedenderd en zo was hij geworden tot de persoon die hij nu was – sterk, gehard en opgewassen tegen alles waar een ander doorgaans van wakker lag. Soms waren er echter momenten, vluchtig en ongrijpbaar, dat het milde verlangen tussen de rotsen van zijn façade door glipte en voor hem zong, of begon te zingen terwijl hij zich vlug afsloot voor dergelijke muziek.

Hield Jezus hem nog altijd vast? Tony wist het niet zeker, maar vermoedde van niet. Hij leek niet meer zo veel op zijn moeder, maar omwille van haar had hij de Bijbel gelezen, plus enkele van haar lievelingsboeken; hij had geprobeerd iets van haar aanwezigheid te bespeuren in het werk van C.S. Lewis, George MacDonald, Charles Williams en J.R.R. Tolkien. Op de middelbare school had hij zich zelfs korte tijd aangesloten bij een christelijke jeugdclub om meer over Jezus te weten te

komen, maar het pleegzorgstelsel waarin zijn broer en hij waren beland, had hen van het ene pleeggezin naar het andere en van de ene school naar de andere gesleept; en wanneer elke nieuwe kennismaking niet meer is dan de voorbode van een nieuw afscheid, worden clubs en sociale contacten een pijnlijke zaak. Hij had het gevoel dat net als ieder ander ook Jezus hem vaarwel had gezegd.

Het feit dat Jezus nog steeds op zijn lijstje stond, verraste hem dus enigszins. Hij had in geen jaren meer aan hem gedacht. Tijdens zijn studie had hij zijn zoektocht even hervat, maar na een kwartaal van gesprekken en studie had hij hem al snel verwezen naar de lijst van grote overleden leermeesters.

Desondanks kon hij wel begrijpen waarom zijn moeder zo van hem gecharmeerd was geweest. Alles aan Jezus was immers sympathiek? Een echte man, die ook goed met kinderen omweg kon, die aardig was tegen mensen die in hun godsdienst en cultuur niet geaccepteerd werden; een en al aanstekelijk medeleven, iemand die de status-quo betwistte en toch hield van degenen met wie hij twistte. Hij was alles wat Tony soms wenste te zijn, maar waarvan hij wist dat hij het nooit zou worden. Misschien was Jezus een goed voorbeeld van hoe je boven jezelf kon uitstijgen in het leven, maar het was nu te laat om nog wezenlijk te veranderen. Hoe ouder hij werd, des te verder kwam het idee van een metamorfose van hem af te staan.

En de rol van God was hem al helemaal een raadsel, zeker in verband met Jezus. Lang geleden al had hij besloten dat als er een God was, hij of zij of het een verschrikkelijk en kwaadaardig, grillig en onbetrouwbaar iets of iemand moest zijn – in het beste geval koude donkere materie in de een of andere vorm, onpersoonlijk en onverschillig, en in het ergste geval een monster dat er genoeg in schepte een kinderhart te breken.

‘De wens is de vader van de gedachte,’ mompelde hij, terwijl hij het papier verfrommelde en nijdig in de prullenbak aan de

andere kant van het vertrek gooide. Levende mensen waren niet te vertrouwen.

Hij pakte een nieuwe fles Balvenie PortWood, schonk zichzelf een driedubbele whisky in en ging weer achter zijn computer zitten. Hij zette hem aan en opende zijn officiële testament. Het daaropvolgende uur besteedde hij aan het uitdrukken van zijn wantrouwen en antipathie door er ingrijpende wijzigingen in aan te brengen. Hij printte de nieuwe versie, ondertekende en dateerde die, gooide haar samen met de oude op het stapeltje versies dat al in de kluis lag, sloot de kluis af en stelde het alarm in. Toen knipte hij zijn bureaulamp uit en bleef in het donker zitten nadenken over zijn bestaan en wie het kon zijn die hem schaduwde, zonder ook maar een moment te bevroeden dat hij aan zijn laatste whisky bezig was.